

MAGYAR KÜRIR.

Nr. 12.

Indult Bétsből, Kedden, Augustus' 9-dikén, 1831.

B é t s.

Ö Ts. K. Felsége méltóztatott Jul. 7 dik Kir. végzése által Fő Tiszt. H o s z i k Imre Urat Bajnai Plebánust és Fő Tiszt. K u n s z t Jó'sef Urat Bétsben a' Pázmáni Collegiumnak V. Rectorát a' Posonyi Ns. Collegiale Káptalanba Kánonokokká kegyelmesen kinevezni.

F r a n t z i a O r s z á g.

Páris Jul. 26 kán. A' Kamaráknak rendes Ülései Jul. 25-dikén elkezdődtek. A' K ö v e t e k Kamarája, Gróf D u c h a t e l Urnak (mint legidősb tagnak) előlülése alatt, a' K ö v e t e k hatalomleveleinek vizsgálásával foglalatoskodott. — A' F ő r e n d e k Kamarájában, az Ülésnek megnyittatásakor egy igen véletlen és nagyon szembetűnő jelenés adta elő magát. A' Szála éppen úgy volt felékesítve mint a' másik Üléskor, azzal a' külömb-séggel, hogy az Elölülői székek környülötte és háta megett 40 zászlók valóan felfüggesztve. Ezek a' zászlók ugyan azok mellyeket N a p o l e o n 1805-ben U l m á n á l nyert, és egy saját kezével írott levél mellett az akkori Senatusnak küldött. Az Országnek Nagy Referendarius S e m o n v i l l e Ur felállván, mondá, hogy ezeket a' zászlókat, mellyek hajdan a' Senatus házában függöttek (de a' B o u r b o n o k visszatértével onnét eltüntek) ő, a' Főrendek háza fel-

vígyázójának R e g n a r d Urnak és építőmesterének P r e v o s t Urnak segedel-mével, tizenhét esztendőig tartotta el-rejtve. Beszédjének végén O r l e a n s Hertzeghez (a' Királynak legnagyobb fi-jához) fordult a' Nagy-Referendarius, serkentvén a' Korona-hertzeget, hogy ezeknek a' győzedelmi jeleknek oltal-mazására vagy — ha a' Nemzeti betsi-let kívánná — újaknak nyerésére leg-először kardot rántani ezentúl ötet ille-ti. O r l e a n s Hertzeg megköszönte a' bizodalmat, mellyet a' szólló az ő haza-fiúságába helyheztet, és bizonynyal fo-gadta, hogy a' melly napon a' Haza fel-szóllítja a' fiait a' hartzra, ötet azok kö-zött legelől fogják látni. — Azután hoz-záfogott a' Kamara a' Titoknokoknak választásához. Admirál D u p e r r é, Mar-quis J a u c o u r t, Marsal M o r t i e r és Hertzeg C o i g n y titoknokokká elválasztattak. Végre kinevezték a' Biztosságot, melly a' Királyi megnyitó beszédre a' vá-lasz Felírást elkészítse.

A' Párisi Ujságlevelek nem tudják mire vélni és magyarázni a' Főrendek Kamarájának első Ülésében esett törté-netet. A' T e m p s így szóll: „Az ellen-ségtől ez előtt sok esztendővel nyert és régólta rejtegetett zászlóknak hirtelen kiásása és előkeresése szembetűnő újság magában; de ez az újság elenyészik mint semmi, a' mellett az egyket szó mellett a' mit az ember ez alkalmatos-

sággal hallott, és egy olyan szóval 's derék udvari embernek szájából — mint a' Nagy Referendarius Ur — nem várt volna. Semonville Ur azért késett eddig az elrejtett zászlóknak előkeresésével, mert nem akart idő előtti tüzet és buzdulást gerjeszteni, mellé tévén, hogy ezeket a' győzedelmi jeleket úgy kell nézni, mint jutalmat a' multakra, és tanúságot a' jövőre nézve. Orleans Hertzeg szól, hogy ő a' Hazajava és a' Nemzeti Sympathiák mellett mindenkor kész a' hartzra. — 'S mindezek a' Főrendek Kamarájában történtek, abban a' gyűlésben, hol rendszeren minden indulatok megnémúlnak és a' Vénség, a' tapasztalás, és higgadt vér minden szót megérlel. Semonville Ur, ki ekképpen megújította a' háborúnak és dicsőségnek emlékezetét abban a' pillantásban, mellyben a' nyugtalan és háborúra vágyó pártot alig tudják zabolán tartani, Patriárkája a' Kamarának és ő róla lehetetlenség feltenni, hogy ősz fejével valami gondolatlan tselekedtet követett volna el. Az inkább megeshetnék, hogy Orleans Hertzeg a' tűz; melly az ifjú kornak tulajdona, elragadja vala; de az ő beszéde is előre ki volt dolgozva, mert mindjárt mi helyt elmondotta; a' Kamara Stenographusainak (sebes íróinak) mássát adatta több párban. Ezekszerént csak az a' kérdés marad fel: „mi lehetett a' tzelja ennek a' Dramai jelenésnek?” Azt akarták e' véle helyrehozni, a' mit a' Megnyitó beszédnek Lengyel Országot illető és nagyon híjjánosnak találtatott tzikelye elrontott? vagy a' Főrendek kamaráját akarták vele kedvessé és popularissá tenni és a' Pairségnek örököségét, mint egy zászlót az ellenségtől, megnyerni? vagy talán rossz tudósítások érkeztek, hogy a' békességnek megmaradását reményleni többé nem lehet,

és a' tüztől 's buzdulástól nints mit félni többé, hogy idő előtti legyen? Ez utolsó gyanítás nem férhet öszve a' Megnyitó Kir. beszéddel, melly nekünk csak az imént, az az tegnap előtt, a' külső Hatalmasságoknak barátságát jelentette. — Minden esetre kellett valaminek (talán azolta) történni, mert különben a' dolog megfoghatatlan.

A' Moniteur Jul. 26 káról, Contra-Admirál Báró Roussin Urnak a' Tengeri Ministerhez Rigny Urhoz küldött következő tudósítását közli: „Lisbona alatt, Suffren hajóról, Jul. 11-kén 1851. — Vagyon szerentsém jelenteni, hogy az én vezérségem alatt álló hajós sereg a' mái napon erővel bétört a' Tajoba, és most a' Lisbonai révben a' Palotával szemközt fekszik hadi rendben állva. A' tselekvés 1 órakor kezdődött dél után. Negyedfél órával később a' Bejárónak minden battriái, hátok megett estek a' hajóknak, mellyek „Éljen a' Király!” kiáltás alatt bėjöttek rajta; és a' Portugallus hadihajóknak, mellyek a' folyóvíz torkában hartzra kiállítva feküdtek, zászlóikat kívánságunkra (maga megadásnak jeléül) le kell venniük. Ezeknek a' hajóknak száma 8, úgy mint VI János Lineahajó, 3 Fregát, 2 Korvét, és 2 Brigg. A' Portugalliai Igazgatószék, általam újra megszólíttatván, egyszersmind kész lett megadni Frantzia országnak az elégtételt, mellynek kívánása reám bízva volt. Válaszát imé küldöm. — Most első gondom ennek a' Tractatusnak foglalatját és tellyesítését bizonyossá tenni; azután késedelem nélkül szerentsém lészen a' reám bízott dolognak végrehajtása felől környülállásos tudósítást küldeni. Ma elégnek vélem bizonyossá tenni Uraságot, hogy minden ember illendően végezt kötelességét. Uraságotnak parantsolatja szerént, és Nemzeti Characterünkhöz

képest én minekelötte a' tüzet elkezdéném, várakoztam hogy elébb a' Portugallusok löjjenek. Bugio és S. Julian fellegvárai, mellyek a' Bejárót oltalmazták, tíz minutummal elébb elkezdtek a' lövést, mint mi tüzeltünk volna. — Végre meg kell említenem, hogy a' hajós sereg, melly negyed fél órák alatt az eddig megvehetetlennek tartott nagy Batteriáknak számos ágyúi előtt csak 4—5 száz ölnyi távolságban elvitorlázott, megfoghatatlan szerentséből igen tsekély veszteséget szenvedett. Kérem Generál Urat, fogadja el méjj tiszteletemnek 's a' t. Contra-Admirál Báró Roussin.“ — Minekutánna Admirál Roussin a' Lisboanai révben hajóit szemközt a' Királyi palotával hadirendben kiállította, megízente a' Portugalliai Igazgatószeknek, hogy két óra alatt álljon reá mindenre, a' mit bėjövele előtt az adandó elégtételnek pontjai gyanánt nékie feltett. Erre a' Portugallus Minister a' következő választ küldötte: „Exczádnak máizene-tére válaszul vagyon szerentsém jelenteni, hogy Ö Leghívebb Felségének Igazgatószeke minden hatalmában lévő eszközök által kívánván eltávoztatni a' szerentsétlenségeket, mellyek az éppen imént esett történetek által okoztathatnának, az Extzellentziád Jul. 8-iki levelében feltett alapokat elfogadja. Vegye Exczád 's a' t. Lisboa Jul. 11-kén 1851. Visconde Santaren.“

Egy Kir. rendelés Jul. 26-káról, Contra-Admirál Roussin Urat Vice-Admiralságra emeli.

Páris Jul. 29 kén. Dom Pedro Angliából vissza tért, és 26-ikban megérkezett Párisba. Másnap el akart a' tsászár utazni hitveséhez Cherbourgba, de a' Király marasztván a' Nemzeti innepnek megnézésére, útját elhalasztotta. Marquis Loulé és a' Marquisné Chuga

Dom Pedro Tsászárnak) hasonlóan itt vagynak Párisban.

A' három napos Nemzeti Innep megescett. Az inneplés ditső pompával ménévéghez a' legszebb rendben. Az első nap (Jul. 27-ike) gyász nap volt, a' tavalyi Julius napjaiban elesteknek gyászolására. Feketében volt minden öltözve, vagy legalább fekete fátyolt viselt kalapján. Délben a' Király Dom Pedro Tsászártól, a' Korona-hertzeztől és Nemours hertzeztől kísértetve, megjelent a' Bastille piatzon, hol Ö Felsége számára egy pompás sátor volt ültve; és a' talpkövet (az ottan állítandó gyász Emlékre) letette. Hangzott az „Éljen a' Király!“ kiáltás. — Azután a' Pantheonba ment a' Király, hol beléptekor a' Marseillei dall zengett. Ö Fge fellepett ahoz az értz táblához, mellyre a' Juliusi napokban elesteknek nevei felvésve vagynak és a' kalapáts-ütést (az értz táblának felszegzésére) megtévén, erős de megindult hangon beszédet tartott a' néphez, melly azt határtalan jetszéssel fogadta. Akkor le ült a' Király a' thronusra; az Orchesterből elsőben egy nagy szomorú Symphonia azután egy Cantate zengedezett, mellynek utánna Nourrit Ur (ez első énekes) a' Párisi dallot énekelte, és a' nép minden versutolját Chorusban visszazozta. Midön a' Király eltávozék, a' Marseillei dall újra énekelletett. A' nép Ö Felségét mindenütt nagy Enthusiasmussal fogadta és köszöntötte. Reggel minden templomokban gyász Isteni tisztelet tartatott; estve a' theatrumok zárva állottak. — A' második nap Öröm innep volt. Ekkor egész Párist fejrben öltözve, és vígasságba merülve látta az ember. A' Király, két fiaival kiment Bercybe, hol egy újonnan épülő hídnak talpkövet letette. Délután 5 órakor megjelent Ö Fge az Ely-

seumi mezőben, hol a' nép legnagyobb számmal volt felgyűlve. A' sokaság mindjárt körülvette a' Királyt, és eleven öröm kiáltásokkal hódolt neki. Ő Fge, kit a' példátlan köz öröm szembe-tűnően megindítani látszott, felette nyájas és kiderült volt, a' nép csak nem tenyerén hordozta. Estve az Elyseumi mező és az egész város pompásan ki volt világosítva. Ejtszakára kelve nem látott az ember a' piatzokon egyebet a' felfelé repülő rakétáknál és vígan sétálóknál. Rendetlenség legkissebb sem esett. Az idő gyönyörű volt. — Harmadik utolsó nap nagy katonai megnézés volt, a' Márs mezején. A' katonaság egy hosszú, több mértföldre nyúló lineában kiállva, defilrozott a' Király előtt. Ő Fgének jobbjára felől állott Dom Pedro Császár, baljára felől Orleans és Nemours Hertzegek. Ötödfél óra tölt bele, míg a' Király az előtte elmenő seregeket (12,000 gyalog, 8000 lovas és 70,000 Nemzeti gardista) nézhetette. — Estve a' város újra ki volt világosítva, tüzi játékok égtek, levegői hajók repültek. 'sa' t.

L e n g y e l O r s z á g.

Varsó Jul. 26 kán. Az Orosz tábor, minekutánna a' Visztulán Nieszavanál általszállott, két tsapatra oszlott, egyik Sluzewo környékén fekszik (Varsótól 20 mértföldnyire), másik Koval és Brzese felé nyomúl elő. A' mi előőrjeink Lubienben állanak, és a' Kozákokkal 's orosz dragonyosokkal szünetlen tsatáznak. — Az Ország védelmére felszóllított nép mindenütt fegyverkezik, bátran szembe száll az ellenséggel és vitézebbül viseli magát, mint gondolhatta volna ez ember. Az egyes faluknak és helységeknek felfegyverkezett lakosi példás vitézséggel viaskodnak az ellenségnek fegyverbe tanult katonái-

val; minden pillantásban hozzák a' mezei emberek az elfogott orosz öröket és apró tsapatokat, de nagyon szükséges őket a' rendes katonaságnak egyes osztályjaival segíteni és vezérleni, mert különben az ellenségnek erős tsapatjaival megmérközni elégtelenek. — A' lengyel tábor három részre vagy on oszolva, egyik Chrzanovski alatt a' felső Visztula jobb partján Rüdigert foglalatoskodtatja, másik Turno és Milberg alatt az alsó Visztula jobb partját a' Litvániából előnyomuló Orosz seregek ellen őrzi, harmadik Varsó alatt fekszik és a' mint látszik nem is fog ki menni az Oroszoknak eleibe, hanem ide várja őket. Itt kell tehát eldűlni a' Nemzet Sorsának Varsó falai alatt.

A' Varsói Ujság írja: „Az Országháza Jul. 22-kén és 25-kán titkos ülést tartottak, Ország Követ Niemojovski Urnak indításából, a' ki a' hadi Operatioknak az eddig való (April. 1 napja olt) lassúság helyett, nagyobb erőt és gyorsaságot kíván adattatni. Ennek következésében végezték, hogy az Igazgatószék egyszeriben nevezzen ki egy Tanátsot melly a' Haza megszabadításának leghathatósabb eszközeiről gondoskodjék. Ez a' tanáts állani fog az Igazgatószéknek tagjaiból, a' Generalissimusból, és a' Követek Házának 11 tagjaiból (a' 11 Vajdaságoknak száma szerint). Ezt a' Végzést — megjegyzi a' Varsói Ujság — nem a' Generalissimusban való bizodalmatlanság hozatta, hanem arról való meggyőződés, hogy ilyen fontos és eldöntő pillantásban, midőn az ellenség a' fővároshoz közelít, a' Nemzet minden talentomainak egyesűlni kell a' fenyegető veszedelemnek elfordítására.

Lengyel határszél Jul. 29-kén. A' legújabb tudósítások szerint Varsóban nintsenek egészen megelevedve Skrzyniecki viseletével. Az Országgyűlés bé-

zárt ajtóknál tartott tanácskozásai után egy Haditanátsnak felállittatását végezte. Ebben a' titkos Ülésben a' Követek közül némelyek nagyon keményen kikeltek a' Generalissimus ellen, ki azt megtudván, igen nehezen vette. — Egy orosz Sereg tegnap Peisernig előnyomult; annál fogva Kalisból a' tisztviselőknek és kaszszáknak sietve el kellett futni Czenstochaubá. A' Polgármester elakar- ta vinni a' város kaszszáját is, de azt a' Polgárság nem engedte. Gróf Pod- vorovski, ki abban a' vidékben a' felfegyverkezett népséget vezérlette, a' mint mondják, a' Kozákok kezébe esett.

Krakkó Aug. 1 napján. General Rüdiger Jul. 28-kán Josefov nál 25,000 emberből álló seregével a' Visztulán keresztül ment és 29-ikben Opatov és Ostrovice helységeket elfoglalta. Kozákjai már Kielce és Radom körül szaguldoznak. — A' Varsóból ide Krakkóba futóknak száma óráról órára nevededik.

Krakkó Aug. 3-ikán. General Rüdiger Seregének nagy része Jul. 31-kén visszatért a' Visztula jobb partjára, és tulnan tsak 5000 embere maradt. Ez a' visszatérés, a' mint halljuk annak a' mozdulásnak következése mellyet General Chrzanovski, Pulavy és Josefov ellen teve. A' Vajdaság tisztjei Kielceben, kik már onnan Miechovba akartak költözni az Oroszok elöl, megint megmaradtak tehát helyeiken. — Az Orosz fő tábor és a' Lengyelek között Aug. 1 napjáig semmi nagy dolog nem történt.

Hivatalos tudósítások szerint Orosz Tsászári Feldmarsal Gróf Paskevits fő hadi szállása Jul. 28-dikán Kovalban volt.

N a g y B r i t a n n i a .

A' Frantzia Királyi megnyitó beszéd Jul. 25 kén az Alsó Házban némely Vítatásokra szolgáltatott alkalmaz- tasságot. Marquis Ghandos tsudálko- zott rajta, hogy Belgiumnak várai, mel- lyek Anglia költségén épültek, a' Fran- tzia Király szavai szerint lefognak ron- tatni; 's tudakozta, hogy adta e' arra egyezését Nagy Britannia? Lord Alt- horp felelt: Igen is adta a' több Ha- talmasságokkal együtt. Azokat a' vára- kat őrizettel Belgium nem győzi, és há- ború esetében Frantzia Ország mindjárt elfoglalná. Megegyeztek azért benne, hogy ama várak között némelyek lerontattassanak. Robinson Ur ebben egy újabb bizonyosságát látja annak, hogy a' Britanniai Diplomatia teméntelen pénzt hányt ki olyan dolgokra, miket később maga segít lerontani. Lord Alt- horp: A' szemrevetés igaz, de nem a' mostani Ministeriumot éri. — Stormont Ur jelenti, hogy ő a' jövő héten a' külső politikát felfogja Vítatás alá hoz- ni. — 26-ikban újra felhozták e' dolgot az Alsó házban, Peel Ur és Gordon Ur (a' Felsőházban pedig Lord Aberdeen és Hertzeg Wellington) azzal a' hozzátétellel, hogy mimódon engedheti meg a' Ministerium, hogy Frantzia Ország Portugalliával Angliá- nak legrégebb szövetségével olly erő- szakosan bánjon? Mellyre a' Ministerek tsak azt felelték, hogy ha Angliának jus- sa van Dom Migueltől a' megbántásért elégtételt kérni és venni (mint a' minap tselekedett) bizonyosan van Frantzia Or- szágnak is.

Legújabb tudósítások.

Párisból Aug. 2-dikáról is jöttek már Bétsbe tudósítások, 's Ujság leve-

lek. Ezek szerint: Aug. 1-ső] napján ment végbe az országos Követek Kamarájában a' Praesidens választása voksolás által. Két ízben kellett voksolni. Mert elsőben 355 Szavazók lévén, az elválasztó voksok számának legalább is 178-ra kellett menni; de ekkor a' szavazás ekként ütött ki: Girod (de l' Ain) Urra ment 171 voks, Lafitte Urra 168; Lafayette Generálra 1; Berenger Urra 8; Dupont (de l' Eure) Urra 2; Odilon-Barrot Urra 1; Mosbourg Urra 1. — A' második Szavazáskor 358 voksoló volt jelen, az elválasztásra tehát 180 voks kellett. Ekkor Girod Urra 181, Lafitte Urra 176 voks ment, és Dupont Urra 1. Így tehát Girod Ur lett a' Követek Kamarájának Elölülőjévé. — Ezután a' négy Második Elölülők választásához fogtak. A' Szavazásban Dupont (de l' Eure) Urra 182, és Berenger Urra 179 voks menvén V. Praesidensek lettek; 's a' többi Candidatusoknak elegendő Voksok nem lévén, a' még megkívántató két Al-Elölülők választása más napra halasztatott.

Aug. 2 dikán köz hír volt már, hogy a' Miniszterek, névszerént Perrier Úr, a' Miniszteri Tanáts Praesidense, — mivel a' Követek Kamarája nem az ő általok ajánlott Candidátust választotta Praesidensnek, — elvégezték, hogy Hívatalokról lemondjanak.

M a g y a r O r s z á g.

Hivatalos Jelentés szerint Budán a' Cholerás betegek száma a' polgárok részéről Jul. 30-dikán 45-tel és Jul. 31-dikén 60-nál, és így két nap alatt 105 személlyel szaporodott, kihaltak 45-ten, még betegek 127-en. A' vízi városban és a' Neustiften lévő betegek számanintszen ezek között.

Poson Vármegyében valamelly veszélyes jelenségű nyavalya mutogatja magát, melyben Pusztá Födémese n 100 beteg közül 30 halt meg, Alsó és Felső Korompán pedig 14 beteg közül 10; és Bolerász, Binócz 's Nádas falukban egy egy betegedett meg. Bejtén 2-ten meghaltak 's egy még beteg. Rhétén 10 beteg közül négy meghalt. Lázár Ujfaluban egy, Búr Sz. Miklóson pedig 2 meghalt. Búr Sz. Péteren volt egy beteg és egy halott.

Győrben Aug. 3-dikán 24-en, Révfaluban 1 Aug.tól 3-dikig reggelig 4-en, Gönyön Aug. 2-kán 2-ten, és Györszigeten Aug. 1-ső napján 4-en, 's 2-kán 2-ten, haltak meg.

Moson Vármegyében az egészség állapotja még jó karban vagyon.

Thuróc Várm-ben nagyon terjed a' nyavalya. Znió Várallyán, és még Lazan 's Szlován nevű két helységben Jul. 19-kétől 28-dikáig 93 beteg közül 25 meghalt. Valcsán Jul. 26-dikáig 8 beteg és 4 halott volt. Sz. Mártonban Jul. 27-dikén 13-an hirtelen megbetegedtek. A. és F. Zaturecz-en is mutatta magát a' nyavalya, de Thuránban leginkább pusztít, a' hol Jul. 20-dikától 24-dikéig naponként 10—16 személy betegedett meg, 's közülök 6—8 minden nap meghalt; 24-dikétől kezdve pedig 28-dikáig 500 szaporodott a' betegek száma 's ezek közül 57-en meghaltak és 72-ten meggyógyultak.

Békés Vármegyében Orosházán és a' Pusztákon ütött ki újra a' nyavalya. Csongrád Várm-ben Vásárhelyen; Torontál V-ben 7 helységben Szegedhez közel; Bács V-ben 5 helységben a' Tisza mellyékén; Tolna V-ben Földváron; Fejér V-ben Adonyban és Per-

kátán. A' Kis Kunságban Kun Sz. Miklóson, a' hol 4 nap alatt 200 ember betegedett meg és 55 meghalt. Pest Várm-ben Váczon; és Nógrád V-ben Szécsen és Veröczén a' Duna mellett.

A' Posonyi Ujság Aug. 5 dikén írja: hogy ott két embernek hirtelen lett meghalálózása a' városi Tisztviselő-ség figyelmét magára vonta. Egy paraszt és egy hajóslegény, mind ketten részeges emberek, dorbézolások 's terhes útazások következésében, meghaltak. Az egyiknek akkor kerestek segedelmet, mikor már vonoglott; a' másik részegen a' Duna tulsó partján a' szabad ég alatt adta ki lelkét minden segedelem nélkül. Mind ketten felbontatván 's megvizsgáltatván, a' halál jeleiből semmi különös nemű nyavalyát nem lehetett gyanítani.

Az egészség állapota az Ujságban közlött megjegyzések szerint az ottani Orvosoknak Posonban most is kívánt jó karban vagyon.

A' pénz folyamat Augustus' 8-kán;

közép ár:

A' Státus' 5p. Centes Obligátzióji 777/8

Az 1820-béli sorsosok, — —

Az 1821-béli hasonlók, 1141/8

Bétsvárosa 2 1/2 p. Centes Bankó Obligátzióji, 58 for. keltek, mind Conv.

A' Bank- Aktziák keltek 976 for. ton Conv. Pénzben.

Rövid Oktatás, mikép' őrizhesse meg magát kiki a' napkeleti Cholera-tól, és mit kellessék ezen nyavalyának első kitörésekor mívelni az Orvos' megjelenéséig.

1. §. A' Napkeleti Cholera, mint éghajlatunkban idegen nyavalya, Ma-

gyar-Országhoz közelgetésekor igen sokat vesztett pusztító erejéből; már nem olly' gonoszvultú; és sokkal gyengébb ragadható-mérget fejt-ki, melly ellen e' következő rendszabások' megtartása mellett kiki igen könnyen megőrizheti magát.

I. M e g ó v ó - m ó d o k.

A. A' Tisztaság és levegő felől való szorgoskodás.

2. §. E' nyavalya ellen legjelesebb óvó-mód, a' testi fejérruháknak, öltözetnek, és ágybelinek tisztaságáról való szorgos gondoskodás, a' mellyeket szorgalmasan kell váltogatni, mosatni, tisztogatni, és szellőztetni. Az egész test gyakrabban mosattassék meg langyas vízzel, mellybe egykevés etzet kevertessék; a' hol megengedik a' környülállások, langyas fürdők használtásának. Hasonlóképen tisztán kell tartani a' házi bútorokat is, valamint a' lakószobákat, házakat, sőt útszákat is.

3. §. A' tiszta levegő ég elront minden ragadós mirígyet, sőt magát a' valódi pestises mérget is, és akadályoztatja minden ragadós nyavalyáknak elterjedését; ellenben igen sok nyavalyák, mellyek szokás szerint semmi ragadós mirígyet se fejtenek ki, elzárt tisztátalan levegőben nagyon is ragadósokká válnak, és főképen ezen okból vált a' Cholera önnön hazájában (keleti Indiában) pusztító ragadós dögleletességgé. Minélfogva gondoskodni kell a' levegőég' tisztaságáról, a' Tisztaságnak tekintetbe vevése által közönségesen (2. §.), és a' következő rendszabásokra való figyelem által különösen. Soha se szabad a' lakószobákat, főképp' a' szűkebbeket, alatsonyokat és nedveseket, sok emberrel tölteni meg, vagy ezek' levegőjét még háziállatok által is megvesztegetni.

Minden szemét, melly a' szoba' levegő-egét megvesztegeti, tüstént eltávoztattassék; és a' szén' gőzze, valamint téli időben a' szobáknak rendkívül nagy fűtése, és kályha' füstje is, szorgosan elkerültessek. A' szobák naponként egynehányszor kiszellőztessenek, kivált reggeli és déli órákban az ajtók 's ablakok nyitva tartassanak bizonyos időre; ilyenkor az égő fának, különösen a' boróka-fenyőfának lángja jeles hasznú, a' lankadt szobalevegőnek a' kinyitott szobákból eltávoztatására, és a' friss levegő' bebotsájtásának eszközlésére.

4. §. Főképen olly' szobáknak levegő tisztaságáról kell szorgoskodni, mellyekben betegek tartózkodnak. Az imént előadott rendszabásoknak pontos megtartása mellett, mindennemű nyavalyáknál arra kell figyelmezní, hogy a' betegek' szobáji se' egészségesekek, annál kevésbé betegekkel tele ne legyenek. A' betegek' szobájiban gyenge melegnél gyakrabban borettet gőzölgettessek el, melly előbb felhevítetik, azután tsészében borszeszes lámpás felibe, vagy forró-vízzel töltött edényre, avvagy téli időben meleg kályhára tétetik, melly által a' levegő megjavúl.

Azomban etzetet, vagy más folyadékot tüzes vasra, vagy nagyon felhevített köre nem szabad önteni, minthogy ez által nem külömben romlana meg a' levegő, mint akármelly egyéb füstölgő szerek által. Sőt még a' jó illatú füstölő szerek is, a' kellemetlen bűz' elfojtására, tsak igen mértékletesen fordítassanak.

5. §. Azon esetben, ha közelítne a' Cholera, ásványos füstölgetések által, mellyek minden elragadhatóságot megsemmisítnek, védheti magát az ember e' gonosz ellen. Ezen tzelra fordítassanak:

a) S a l é t r o m g ö z ö k.

Portzellán vagy fejeragyag tserépből készült tsészébe, vagy ivó pohárba töltetessék 1 latnyi fejer gálitzszeszolaj (Weiszes Vitriolöhl), lassanként adattassék hozzá ugyanannyi öszvetört tiszta salétrom, 's e' keverék üvegpálczátskával, vagy hosszúkás üvegdarabkával néhanéha kevertessék fel, a' mire több órákig fejlődnek ki a' hasznos gőzök. — Az értzek ilyenkor, valamint minden ásványos füstölgetéseknél, távoztassanak el.

b) C h l ó r g ö z ö k.

Ezek hathatósabbak mint az előbeniek, és ennélfogva használtatiassanak a' közelebbi elragadás' veszedelmében. E' végre szolgál:

A' C h l ó r m é s z.

Fél latnyi, vagy egész egy lat Chlór-mész tétetik fejeragyagtserépből vagy portzellánból készült tsészébe, vagy ivó-pohárba, és vízzel megnedvesítetik, a' mire kifejlődnek a' gőzök; hamarább fejlődnek ki a' gőzök, ha a' vízzel jól megnedvesített Chlór-mészre egynehány tsepp fejer gálitzszeszolaj töltetik, és e' keverék üvegpálczácskával néhanéha felkevertetik.

B. A z é l e t - m ó d ' r e n d s z a b á s a i.

6. §. A' tapasztalás eddig minden tartományokban, mellyekben a' Keleti Cholera hatalmaskodott, megmutatta, hogy e' nyavalya, legritkább eseteket vévén ki, tsak azon embereket lepte meg légyen, kik egészségeket mindennemű nyavalyás okok által elerőtlenítették, és ekképp' magokat az elragadható mirígynek elfogadására alkalmatosabbakká tették. Azért tehát e' következő életmód' rendszabásai hathatósan ajánltatnak:

7. §. Örizkedni kell minden meghűléstől, főképp' midön a' test felhevült;